ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 1.7.2025 г.
COM(2025) 346 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

относно актуалното състояние на подготовката за пълното прилагане на Регламента за ВИС в съответствие с член 11, параграф 3 от Регламент (ЕС) 2021/1134

Резюме

В член 11, параграф 3 от Регламент (ЕС) 2021/1134[1] за изменение, наред с другото, на Регламент (ЕО) № 767/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 9 юли 2008 г. относно Визовата информационна система (ВИС) и обмена на данни между държави членки относно визите за краткосрочно пребиваване (Регламент за ВИС)[2] от Комисията се изисква да представя годишен **доклад** на Европейския парламент и на Съвета за актуалното състояние на подготовката за пълното прилагане на регламента. Това е **третият доклад на Комисията**.

Внедряването на новата информационна архитектура за миграцията, границите и сигурността е крайъгълният камък за създаването на една от най-модерните системи за управление на границите в света. Визовата информационна система (ВИС) е неразделна част от тази архитектура. За да се постигне пълно и навременно внедряване, държавите — членки на ЕС, и асоциираните към Шенген държави, агенциите на ЕС и Комисията следва да напредват заедно. Важно е всяка от страните да поеме отговорност, за да се осигури едновременното привеждане в действие на системата и по този начин да се избегнат по-нататъшни забавяния и увеличаване на разходите.

Като цяло внедряването на преработената ВИС върви по план. След приемането на регламента за изменение на 7 юли 2021 г. Комисията незабавно започна да обсъжда в съответните комитет и експертна група дванадесетте **акта за изпълнение и делегирани акта**, необходими за разработването на новите елементи на преработената ВИС. През 2024 г. работата продължи и дванадесетте акта за изпълнение и делегирани акта са на различни етапи от процедурата по приемане. Приети са седем акта, а пет се подготвят от Комисията.

[1] Регламент (ЕС) 2021/1134 на Европейския парламент и на Съвета от 7 юли 2021 г. за изменение на регламенти (ЕО) № 767/2008, (ЕО) № 810/2009, (ЕС) 2016/399, (ЕС) 2017/2226, (ЕС) 2018/1240, (ЕС) 2018/1860, (ЕС) 2018/1861, (ЕС) 2019/817 и (ЕС) 2019/1896 на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на решения 2004/512/ЕО и 2008/633/ПВР на Съвета за целите на реформирането на Визовата информационна система (ОВ L 248, 13.7.2021 г., стр. 11, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1134/2021-07-13).

[2] Регламент (ЕО) № 767/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 9 юли 2008 г. относно Визовата информационна система (ВИС) и обмена на данни между държави членки относно визите за краткосрочно пребиваване (Регламент за ВИС) (ОВ L 218, 13.8.2008 г., стр. 60, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2008/767/2023-12-27).

1. Въведение

ВИС беше създадена с Решение 2004/512/ЕО на Съвета[3], за да позволи обмена на данни за визите между държавите членки. С Регламент (ЕО) № 767/2008 на Европейския парламент и на Съвета (Регламент за ВИС)[4] бяха уредени:

- целта и функционалностите на ВИС и свързаните с нея отговорности.
- условията и процедурите за обмена на данни за визите за краткосрочно пребиваване между държавите членки с цел да се улесни разглеждането на заявленията за издаване на визи за краткосрочно пребиваване и свързаните с това решения.

ВИС беше приведена в действие на 11 октомври 2011 г. и постепенно бе внедрена в консулствата на всички държави членки в периода между октомври 2011 г. и февруари 2016 г.

Целта на ВИС е подобряването на прилагането на общата визова политика, консулското сътрудничество и консултациите между централните визови органи посредством улесняване на обмена на данни между държавите членки относно заявленията и свързаните с това решения. ВИС има за цел, наред с другото, да:

- улеснява процедурата за издаване на виза;
- предотвратява търсенето на по-изгодни варианти за получаване на виза;
- улеснява борбата с използването на фалшива самоличност;
- подпомага установяването на самоличността на всяко лице, което не отговаря или е престанало да отговаря на условията за влизане, престой или пребиваване на територията на държавите членки;
- улеснява определянето на държавата членка, компетентна за разглеждането на молба за международна закрила съгласно Регламент (ЕС) № 604/2013 на Европейския парламент и на Съвета[5].

На 2 август 2021 г. влезе в сила Регламент (ЕС) 2021/1134 (Регламент за преработената ВИС) за изменение, наред с другото, и на Регламента за ВИС. Преработената ВИС ще предоставя на органите, които издават визи, важна информация за кандидатите за шенгенски визи за краткосрочно пребиваване и същевременно ще позволява на граничните служители да откриват пътуващите, които могат да представляват риск за сигурността. Новите правила също така разширяват обхвата на ВИС — по-специално чрез включването на кандидатите и притежателите на визи за дългосрочно пребиваване и разрешения за пребиваване — при пълно спазване на изискванията за защитата на

[3] Решение 2004/512/ЕО на Съвета от 8 юни 2004 г. за създаване на Визова информационна система (ВИС) (ОВ L 213, 15.6.2004 г., стр. 5, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2004/512/2019-06-11).
[4] Регламент (ЕО) № 767/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 9 юли 2008 г. относно Визовата информационна система (ВИС) и обмена на данни между държави членки относно визите за краткосрочно пребиваване (Регламент за ВИС) (ОВ L 218, 13.8.2008 г., стр. 60, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2008/767/2023-12-27)).
[5] Регламент (ЕС) № 604/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. за установяване на критерии и механизми за определяне на държавата членка, компетентна за разглеждането на молба за международна закрила, която е подадена в една от държавите членки от гражданин на трета държава или от лице без гражданство (ОВ L 180, 29.6.2013 г., стр. 31, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/604/oj).

данните. Това ще гарантира, че съответните органи разполагат с необходимата информация в момента, в който имат нужда от нея. Договорените нови правила ще дадат възможност за задълбочени цялостни проверки на кандидатите за визи за краткосрочно пребиваване, визи за дългосрочно пребиваване и разрешения за пребиваване, по-добър обмен на информация между държавите членки относно притежателите на такива документи и пълна оперативна съвместимост с други информационни системи на ЕС.

Съгласно член 11, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/1134 Комисията ще приеме решение за определяне на датата на привеждане в действие на преработената ВИС. В този член се определят и условията за приемането на решението. Те са:

- да бъдат приети необходимите актове за изпълнение и делегирани актове, посочени в настоящия доклад.
- Агенцията на Европейския съюз за оперативното управление на широкомащабни информационни системи в пространството на свобода, сигурност и правосъдие (eu-LISA) да е уведомила Комисията за успешното приключване на всички дейности по изпитване; както и
- Държавите членки да са уведомили Комисията, че са предприели необходимите технически и правни мерки.

ВИС ще бъде част от общата рамка за оперативна съвместимост, създадена с регламенти (ЕС) 2019/817[6] и (ЕС) 2019/818[7] на Европейския парламент и на Съвета. Рамката за оперативна съвместимост между информационните системи на ЕС[8] беше създадена, за да могат тези системи и техните данни да се допълват взаимно с общата цел да се подобри ефективността и ефикасността на проверките по външните граници. Това ще допринесе за предотвратяването и борбата с незаконната имиграция, за гарантирането на високо равнище на сигурност и по-добро прилагане на общата визова политика. За тази цел техническото разработване на нови функционалности и процеси на ВИС следва да бъде напълно съгласувано с тези на другите информационни системи на ЕС, които са част от рамката.

Съгласно член 11, параграф 3 от Регламент (ЕС) 2021/1134 от Комисията се изисква да представя годишен доклад на Европейския парламент и на Съвета за актуалното състояние на подготовката за пълното прилагане на регламента. Това изискване се прилага, докато Комисията приеме решението за определяне на датата на привеждане в

[6] Регламент (ЕС) 2019/817 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2019 г. за създаване на рамка за оперативна съвместимост между информационните системи на ЕС в областта на границите и визите и за изменение на регламенти (ЕО) № 767/2008, (ЕС) 2016/399, (ЕС) 2017/2226, (ЕС) 2018/1240, (ЕС) 2018/1726 и (ЕС) 2018/1861 на Европейския парламент и на Съвета и на Решения 2004/512/ЕО и 2008/633/ПВР на Съвета (ОВ L 135, 22.5.2019 г., стр. 27, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/817/2025-01-28).

[7] Регламент (ЕС) 2019/818 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2019 г. за създаване на рамка за оперативна съвместимост между информационните системи на ЕС в областта на полицейското и съдебното сътрудничество, убежището и миграцията и за изменение на регламенти (ЕС) 2018/1726, (ЕС) 2018/1862 и (ЕС) 2019/816 (ОВ L 135, 22.5.2019 г., стр. 85, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/818/2025-01-28).

[8] Системата за влизане/излизане (СВИ), Визовата информационна система (ВИС), Европейската система за информация за пътуванията и разрешаването им (ETIAS), Евродак, Шенгенската информационна система (ШИС) и Европейската
информационна система за съдимост за граждани на трети държави (ECRIS-TCN).

действие на ВИС в съответствие с член 11, параграф 1 от посочения регламент. Докладът ще включва подробна информация за направените разходи, както и информация за евентуални рискове, които могат да повлияят на общите разходи.

Първият доклад на Комисията относно актуалното състояние на подготовката за пълното прилагане на Регламента за ВИС беше приет на 9 февруари 2023 г.[9], а вторият доклад — на 18 януари 2024 г.[10] Тъй като вторият доклад обхваща периода до изготвянето на доклада през ноември 2023 г., настоящият трети доклад обхваща периода от декември 2023 г. до изготвянето му през ноември 2024 г.

2. Законодателство за прилагане на регламента за ВИС

С Регламент (ЕС) 2021/1134 на Комисията се предоставят няколко правомощия за приемане на актове за изпълнение и делегирани актове, някои от които са необходими, за да се даде пълна възможност на eu-LISA да започне проектирането и разработката на новите елементи в контекста на цялостната архитектура на ИТ системата, особено като се има предвид, че това изисква да се определят технически спецификации. Други актове са необходими за определяне на технически правила за улесняване на използването на ВИС от съответните органи на държавите членки и агенции на ЕС.

След приемането на Регламент (ЕС) 2021/1134 през 2021 г. Комисията организира 22 заседания на комитети и 12 експертни групи в областта на преработената ВИС, за да се обсъдят редица проекти на актове за изпълнение и делегирани актове, необходими за нейното разработване.

Дванадесетте акта за изпълнение и делегирани актове са на различни етапи от процедурата по приемане. Шест акта за изпълнение и един делегиран акт вече са официално приети, а три акта за изпълнение и два делегирани акта са в процес на подготовка за приемане. Това се вижда по-нагледно в таблицата по-долу:

Таблица 1.: *Необходими актове за изпълнение и делегирани актове — актуално състояние към ноември 2024 г.*

Регламент	**Вид акт**	**Приет**	**В официална процедура за приемане**	**В комитет или група**	**Все още не е започнат**
ВИС	Делегиран	1		2	
	За изпълнение	6		3	

[9] COM(2023) 66 final.
[10] COM(2024) 13 final.

Таблица 2 Необходими актове за изпълнение и делегирани актове, по актове — актуално състояние към ноември 2024 г.

	Правно основание	**Вид акт**	**Статус**
1	Член 5а	За изпълнение	Приет
2	Член 6, параграф 5	За изпълнение	Приет
3	Член 9	Делегиран	Приет
4	Член 9з и член 22б	Делегиран	*В процес на изготвяне*
5	Член 9й, параграф 2	Делегиран	*В процес на изготвяне*
6	Член 9й, параграф 3	За изпълнение	*В процес на изготвяне*
7	Член 29 и член 29а	За изпълнение	Приет
8	Член 45, параграф 1	За изпълнение	*В процес на изготвяне*
9	Член 45, параграф 2	За изпълнение	*В процес на изготвяне*
10	Член 45, параграф 3	За изпълнение	Приет
11	Член 45в и член 45г	За изпълнение	Приет
12	Член 50, параграф 4	За изпълнение	Приет

3. Наблюдение на внедряването от страна на държавите членки и агенциите на ЕС

Значението на навременното внедряване на преработената ВИС е ясно признато на равнището на ЕС и на държавите членки. Всички заинтересовани страни освен това добре разбират взаимозависимостите между ВИС и разработването на други информационни системи на ЕС и компонентите за оперативна съвместимост. За да се постигне пълно и навременно внедряване, Комисията наблюдава прилагането на Регламента за преработената ВИС чрез различни мерки, включително заседания на комитетите, експертните групи и консултативната група, както и редовни срещи с агенциите на ЕС.

4. Разходи и рискове

Разходи за агенциите на ЕС

Според предоставената от тях информация между ноември 2023 г. и ноември 2024 г. съответните агенции на ЕС са направили следните разходи, свързани с внедряването на преработената ВИС:

- общите разходи на eu-LISA във връзка с внедряването възлизат на 12,7 милиона евро.
- Разходите на Европол за консултантски услуги и софтуер възлизат на 600 000 евро.
- Европейската агенция за гранична и брегова охрана не е направила никакви разходи.

Допълнителни разходи на eu-LISA

По време на внедряването на преработената ВИС и с напредването на проекта възникнаха нови нужди, което наложи eu-LISA да поиска промени от своите изпълнители във връзка с преработената ВИС. Това доведе до неочаквани разходи. Освен това настоящата структура на договорите на Агенцията включва разходи, свързани с управлението на проекта и хоризонтални дейности, пропорционални на срока на договора. Поради това удължаването на срока за преработената ВИС, както е посочено в раздел „преработен график на ВИС“ от настоящия доклад, води до допълнителни разходи.

Разходи на държавите членки

Индикативният размер на разпределените средства, планирани в програмите по ИУГВП на държавите членки за периода 2021—2027 г., за създаването, функционирането и поддръжката на ВИС, включително нейната оперативна съвместимост с други широкомащабни информационни системи, е 103,4 милиона евро (принос на ЕС[11]).

Според данните за изпълнението на програмите, изпратени от органите на държавите членки, приносът на ЕС към избраните операции (проекти, действия или група проекти по съответните програми) възлиза на 58,4 милиона евро[12]. Тази сума представлява приносът към ангажиментите на органите на държавите членки за тези операции и не включва вече направени разходи.

Преработен график на ВИС

Внедряването на преработената ВИС в рамките на общата рамка за оперативна съвместимост и адаптирането ѝ за взаимодействие с другите ИТ системи (напр. Системата за влизане/излизане (СВИ) включва поредица от различни модификации, които всеки път водят до нова версия на системата. Тези различни версии на ВИС трябва да бъдат внедрени последователно. Взаимозависимостта на различните информационни системи на ЕС може да засегне продължителността на някои части от проекта за внедряване на новата архитектура на информационните системи на ЕС в областта на границите, миграцията и сигурността.

Обновената Шенгенска информационна система започна да функционира през март 2023 г. На 19-—20 октомври 2023 г. Съветът по правосъдие и вътрешни работи одобри график за оставащите системи. Съгласно тази пътна карта СВИ трябваше да е приведена в действие през есента на 2024 г., Европейската система за информация за пътуванията и разрешаването им (ETIAS) — през пролетта на 2025 г., а преработената ВИС, заедно с архитектурата за оперативна съвместимост — през есента на 2026 г.

След периода, обхванат от настоящия доклад, обаче пътната карта за въвеждането на архитектурата за оперативна съвместимост беше преразгледана поради отлагането на привеждането в действие на СВИ, което засяга графика за преработената ВИС. По-конкретно на 5 март 2025 г. Съветът по правосъдие и вътрешни работи одобри преработената пътна карта, според която СВИ ще бъде приведена в действие

[11] Източник: Програми на държавите членки, планирани разходи по специфична цел 2, Обща визова политика, код за намеса 006. Широкомащабни информационни системи, Визова информационна система (ВИС), ноември 2024 г.

[12] Източник: Данни, изпратени от държавите членки в съответствие с член 42 от Регламент (ЕС) 2021/1060, 30 ноември 2024 г.

прогресивно през октомври 2025 г., ETIAS — през последното тримесечие на 2026 г., а преработената ВИС — през 2027 г.

5. Заключение

Държавите членки, асоциираните към Шенген държави и агенциите на ЕС имат общ ангажимент да гарантират пълното внедряване на преработената ВИС като част също така от по-широката рамка за оперативна съвместимост на информационните системи на ЕС.

Комисията продължава да координира и следи отблизо напредъка на всички участващи страни, за да гарантира преработената ВИС да бъде своевременно внедрена.